

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי אגודת חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

יש חדש

■ עצרת תפילה

עצרת תפילה מיוחדת לרפואתו של הראשון לציון הרב מרדכי אליהו תהיה א"ה ביום ראשון, ו' בתשרי, בשעה 7 בערב, ברחבת המרכז הרפואי שערי צדק בירושלים. במעמד הזה גם יוכרו על כתיבת ספר-תורה מיוחד לרפואת הרב.

■ בית הכנסת הפתוח

בשל הביקוש הגדול בשנים האחרונות, הרחיבו השנה צעירי חב"ד את מפעל 'בית הכנסת הפתוח'. בתי חב"ד ברחבי הארץ הקימו כמאה וחמישים מנייני תפילה מיוחדים לראש השנה וליום הכיפורים, לציבור שאינו רגיל ללכת לבית הכנסת כל ימות השנה. מתברר שבבתי הכנסת הרגילים כמעט אין מקומות פנויים, ויש הנרתעים מללכת אליהם בגלל המבוכה הכרוכה באי ההתמצאות בסדרי התפילה. התפילות נערכות במאהלים גדולים וממוזגים, באולמות ציבוריים ובבתי חב"ד. פרטים באתר www.kipur.org.

■ פדיון כפרות

מנהג ישראל לקיים לקראת יום הכיפורים את מנהג הכפרות, ולתת את תמורתן לצדקה. בתי חב"ד מפיצים מעטפות מיוחדות לפדיון כפרות. זאת הזדמנות נאותה לקיים את מנהג הכפרות וגם לתת צדקה למוסד העוסק כל ימות השנה במעשי צדקה וחסד ובהפצת אור היהדות בדרכי נועם ובאהבת ישראל. פרטים בבית חב"ד המקומי.

■ עלון ליום הכיפורים

צעירי חב"ד הוציאו לאור השנה לקראת יום הכיפורים עלון הסברה מיוחד, שמופץ ביותר ממאה וחמישים אלף עותקים. בעלון מוגש הסבר מקיף על היום הקדוש, דיניו ומנהגיו, בשפה בהירה ומתאימה לכול.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
6:16	6:52	6:47	6:16
7:13	7:50	7:38	7:10

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 60840
טל 972-72-2770100 • **פקס** 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

זורמים או חותרים?

מי שמציב לעצמו יעדים בחיים, אינו 'זורם' אלא חותר. לפעמים הוא חותר נגד הזרם, כדי להגיע אל היעד ולהשיג את המטרה

ברא אלוקים לעשות". אומרים חז"ל: "לעשות – לתקן". כלומר, תכלית חייו היא לתקן את המצב הטבעי שבו נולדנו ולא להישאר באותו מצב ולטעון "כזה אני".

בגיל צעיר ההורים והמחנכים מנסים לכוון את האדם לדרך הנכונה, לעצב את אישיותו, להקנות לו הרגלים טובים ולעודדו לגבור על תכונות שליליות, אולם בהמשך החיים המשימה הזאת מוטלת עליו עצמו.

תורת החסידות מסבירה, שעבודת ה' נקראת 'עבודה' מלשון עיבוד עור. העור, במצבו הראשוני, הוא חומר גס ומדיף ריח רע, אולם על-ידי העיבוד מתקבל עור רך וגמיש, שאפשר לייצר ממנו דברים נפלאים. גם האדם הוא בבסיסו חומר גלם בלתי-מעובד, ותכלית העבודה היא לזככו ולעדנו, לתקנו ולטשטש, כדי שנהיה בני-אדם ראויים לשמש.

התקדמות אמיתית

לפעמים נדמה שכבר השגנו הישגים נאים. כאן נכנס עוד ביטוי רווח: "להתקדם בחיים". אתה שואל את האדם למה הוא מחליף את מכונתו הטובה או את דירתו הנעימה, והוא משיב לך: "צריך להתקדם בחיים". ברור לו שאי-אפשר לדרוך במקום, אלא חייבים להתקדם.

אבל התקדמות אמיתית איננה שדרוג המכונת או הדירה. החיים האמיתיים קורים בתוכנו, בנפשנו. אכן, צריך להתקדם. להיות בני-אדם טובים יותר. להיות יהודים נאמנים יותר. ללמוד יותר תורה. לקיים יותר מצוות. לעשות יותר חסד. לתת יותר צדקה. להשקיע יותר בחינוך הילדים. גם אם מצבנו בכל התחומים האלה משיב רצון, צריך תמיד לשאוף לעוד.

זה חשבון-הנפש הדרש מאיתנו בימים האלה. זוהי התשובה, הנותנת לנו אפשרות לתקן, לחזור לנתיב הנכון ולחזור בכוחות מחודשים אל היעד. ביום הכיפורים נטהר את עצמנו ממשובות השנה שחלפה, ונתחיל שנה טובה יותר וממוקדת יותר.

חתימה וגמר חתימה טובה.

תה פוגש חבר או מכר ושואל לשלומו. "זורמים", באה התשובה. לכאורה אין זה אלא מטבע-לשון סתמי, אך האמת היא שהביטוי השגרתי הזה אומר הרבה, גם אם לא תמיד המשתמש בביטוי הזה מודע למשמעותו. 'זורמים' פירושו נסחפים עם הזרם, מעבירים את הימים, מניחים לאירועים לגלגל אותנו. אלה חיים סתמיים, בלי כיוון ובלי מטרה.

כשמביטים בנהר ורואים דג נסחף בזרם, זו הוכחה שהדג חולה או מת. דג חי ובריא אינו 'זורם', אלא חותר נגד הזרם. דגי הסלמון אף מזנקים אל תוך מפלים ומטפסים במעלה המפל השוצף. כי יש להם מטרה – הם חייבים להגיע למקום מסויים, ויהי מה.

מי שמציב לעצמו יעדים בחיים, אינו 'זורם' אלא חותר. לפעמים הוא חותר נגד הזרם, כדי להגיע אל היעד ולהשיג את המטרה. הוא אינו מניח לשגרה, לסביבה ולהלך-הרוחות הכללי לנווט את אורחותיו. הוא ממוקד במטרתו וחותר אליה. הימים האלה, ימי התשובה וחשבון-הנפש, קוראים לנו לעצור ולשאל את עצמנו את השאלה החשובה הזאת: האם אנחנו זורמים או חותרים?

לא "כזה אני"

עוד ביטוי לתפיסת ה'זורמים' הוא צירוף המילים "כזה אני". למה אתה מתנהג כך? – "כזה אני". האדם מצפה שיבינו הבנה למשוגותיו בטענה שזה אופיו וכך נולד, אך האמת היא שזה איננו צידוק לבן-אדם. בשונה מבעלי-החיים, שהתנהגותם מוכתבת על-פי התכונות הטבעיות בהם, יש לנו היכולת להשתנות ולהתנהג אחרת. זה מותר האדם מן הבהמה, שלאדם ניתנה בחירה חופשית, וביכולתו לתקן את עצמו.

החיים הם למעשה סדנת עבודה, שבה אנו נדרשים לשנות את עצמנו. להיות עדינים ורוחניים יותר, לתקן את המידות, להראות יותר רגישות לזולת, לגבור על היצרים. כאשר הקב"ה סיים לברוא את העולם נאמר: "אשר

שבת שובה - למעלה מיום הכיפורים

גשמיים, ענייני פרנסה, משא-ומתן, אכילה, שתייה ושאר צורכי הגוף - גם אז נהיה קשורים אל הקב"ה, ונהיה שרויים בתנועה של תשובה.

תשובה מתוך תענוג

עוד מעלה יש בשבת, שעניינה תענוג - "וקראת לשבת עונג". אפשר לעסוק בתשובה מתוך יראה. אמנם גם ביראה יש כמה וכמה דרגות, עד 'יראת בוש' ו'יראה עילאה' [=יראה עליונה], אבל עדיין אין זו שלמות התשובה. שלמות התשובה היא כשהיא נעשית מתוך שמחה ותענוג, שזה עניינה של 'תשובה עילאה'.

יהודי נדרש אפוא לחתור ל'תשובה עילאה', שבאה מתוך שמחה ותענוג, וגם בפעילותו עם הזולת עליו לפעול בקו זה. גם יהודי שצריכים לדבר עמו על תיקון עניינים לא-רצויים, שייך בפנימיותו לתשובה מתוך שמחה, כי העניינים הבלתי-רצויים באו מעובדת היותו 'תינוק שנשבה', אבל בפנימיות לבבו הוא נמשך לאהבת ה' ולעבודת ה' מתוך שמחה ותענוג.

(התועדות תשמ"ג כרך א, עמ' 80)

עליונה מזו שבה עומד המתברך. מכאן, שבשבת שובה יש מעלה מיוחדת אפילו על יום-הכיפורים.

מעלת שבת שובה על יום-הכיפורים, שהתשובה של יום-הכיפורים באה מתוך התנתקות מעניינים גשמיים, שכן ביום-הכיפורים אנו דומים למלאכי-השרת, ואין לנו שום שייכות לאכילה ושתייה וכדומה; ואילו בשבת שובה נעשית התשובה מתוך התעסקות בעניינים גשמיים, שהרי מצווה לענג את השבת בבשר שמן ויין ישן, ובכל-זאת היהודי שרוי בתנועה של שיבה לקב"ה.

איפה החידוש

כאשר יהודי נתון בתנועה של שיבה לקב"ה תוך כדי התנתקות מענייני העולם הזה הגשמיים, אין בכך פלא, כשם שאין רבותא שמלאכי-השרת שרויים בתשוקה לאור האלוקי. החידוש הוא כאשר יהודי שב אל ה' בשעה שהוא קשור לענייני אכילה ושתייה, ובכל-זאת הוא שרוי בתנועה של תשובה. זה עניינה של שבת שובה.

שבת שובה נותנת לנו אפוא כוח לעבודת ה' כל ימות השנה, שגם כאשר אנו עוסקים בעניינים

ל הימים שבין ראש-השנה ליום-הכיפורים הם ימי תשובה, ובכל-זאת השבת מובדלת מימי החול. מכאן, שגם בעניין התשובה עומדת השבת בדרגה עליונה יותר, לעומת התשובה של ימות החול. ואמנם, מובא בספרים שהשבת מצד עצמה עניינה תשובה, והדבר נרמז בכך שהמילה 'שבת' מורכבת מהאותיות 'תשב'.

יש הבדל בין התשובה של ימות החול לתשובה של יום השבת, והוא - בימות החול אנו עוסקים ב'תשובה תתאה' [=תשובה תחתונה], שעניינה להתחרט על החטאים ולהצטער על המעשים הלא-טובים, ואילו בשבת התשובה היא 'תשובה עילאה' [=תשובה עליונה], שבה האדם ממוקד ביצימאון להתעלות ולהתחבר אל מקורו האלוקי.

הכוח לברך

המיוחד בשבת שובה, שהיא השבת שלפני יום-הכיפורים. בזוהר נאמר, שמהשבת מתברכים כל ימות השבוע שאחריה. נמצא אפוא, שיום-הכיפורים מקבל את הברכה מהשבת שלפניו. והוא כדי לברך צריך המברך להימצא בדרגה

מן המעיין תשובה | מאת הרב אליעזר ברוד

המעורר באדם את ההתגלות של עצם נפשו. לפיכך בימים אלו יכול כל אדם להגיע לתשובה.

(אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש)

לב נשבר

מניין לעושה תשובה שמעלין עליו כאילו עלה לירושלים ובנה בית-המקדש ומזבח והקריב כל הקרבנות שבתורה? שנאמר "זבחי אלוקים רוח נשברה".

(ילקוט שמעוני)

למעלה מקרבנות

אדם השובר את יצרו הרע, מקיים מצוות, לומד תורה ונותן מכספו לצדקה - התנהגותו זו גדולה מהבאת קרבנות, כפי שנאמר (שמואל ט, כב) "הנה שמוע מזבח טוב".

(ספר המאמרים קונטרסים)

נותן יד

הקב"ה רוצה שהחוטא יעשה תשובה, ויתרה מזו, הוא אף נותן לו כוחות לזה, כפי שאנו אומרים בתפילת נעילה: "אתה נותן יד לפושעים וימינך פשוטה לקבל שבים". הי'ד רומזת לחסדו של הקב"ה, והיד הפשוטה מבטאת חסד עליון יותר.

ריפוי מהעונות

גדולה תשובה שהיא מרפאת את ישראל מעוונותיהם. לפיכך נתן הקב"ה לישראל עשרה ימים בין ראש-השנה ליום-הכיפורים, שאם יעשו תשובה שלמה בימים אלו, יקבלם בתשובה שלמה לפניו.

(תנא דבי אליהו זוטא)

הימים הרצויים

כל ארבעים הימים שמראש-חודש אלול עד יום-הכיפורים הם ימי רצון, אך עשרת ימי תשובה, שהם בסוף מניין הימים, הם הרצויים ביותר.

(של"ה)

מתקבלת מיד

אף-על-פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרת הימים שבין ראש-השנה ליום-הכיפורים היא יפה ביותר ומתקבלת מיד.

(רמב"ם)

קירוב המאור

בזמן זה, שהוא עת רצון למעלה, חשף ה' את זרוע קודשו בבחינת קירוב המאור אל הניצוץ, קירוב

אמרת השבוע

למעלה מתפילה

בעשרת ימי תשובה נכנס עגלון אל רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ואמר: "עשיתי את חשבון נפשי ונוכחתי שמלאכתי מונעת ממני להיות יהודי כהלכה. מזריחת השמש ועד אמצע הלילה אני מיטלטל בדרכים, ופעמים רבות אין באפשרותי אפילו להתפלל בציבור. מבקש אני לעזוב את העגלונות ולחפש לי פרנסה אחרת".

שאל הצדיק: "אמור לי, כשאתה נוסע ורואה יהודי הולך בדרך, האם אתה מעלה אותו על עגלתך בלי לבקש שרכי?".

השיב העגלון: "בוודאי. וכי אפשר אחרת?!"

אמר הצדיק: "אם-כן, אל תחליף את פרנסתך. דבר זה ערכו למעלה מתפילה בציבור".

כל-נדרי במשלט

המצור על ירושלים נעשה קשה יותר ויותר מאז כסלו תש"ח. רק כמה שיירות הצליחו לעבור בדרך-לא-דרך ולהביא אספקה לתושבי ירושלים. בכל שיירה היו אבדות, קרבנות בנפש וכלי-רכב שעלו באש.

את המכות הגדולות ספגו השיירות האחרונות, ובמיוחד האחרונה שבהן, שניסתה לפרוץ את המצור בכ"א באדר. השיירה ספגה אש תופת. רוב כלי-הרכב לא הצליחו להגיע אל היעד, אלא עלו בלהבות, ולא נותרו מהם אלא השלדים המפויחים, המוצבים כיום לזיכרון בצדי הדרך העולה לירושלים.

בין הניצולים המעטים מהשיירה הזאת היה שמואל דייך מחדרה. הוא מצטרף לשיירה במשאיתו הפרטית, שאותה העמיד באותה שעה לליווי השיירות. היחלצותו מהתופת הייתה נס בפני עצמו.

עם פריצת דרך בורמה, בימי הפסח, ניצל שמואל את ההזדמנות וקיבל רשות להצטרף לשיירה, כנהג. "נפרדתי מחיילי הגדוד החמישי של הפלמ"ח, שאותם ליוויתי. הייתי מעמיס מזון וציוד, מספק אותו למשלטים ולעמדות, וחוזר לחדרה", הוא מספר.

אחרי הקמת המדינה החליט שמואל להתגייס לצה"ל. הוא נסע דרומה והצטרף ליחידת המתנדבים המובחרת 'שועלי שמשון'. היחידה כבר רשמה כמה ניצחונות מול המצרים, ובסיסה שכן בבית-אריזה באחד הפרדסים.

מספר שמואל:

"מפקד הפלוגה, אריה שפק, תושב חדרה אף הוא, ראה את הכיפה שעל ראשי וניסה להניאני. 'עליך לדעת שהמטבח שלנו לא-כשר', אמר.

"ענית לו: 'אוכל להתקיים רק על לחם'. כשראה את נחישותי, צירפני לשורות. מאז היינו כל הזמן במלחמה. לעיתים נתנו לי רכב שנקרא 'חצי זחל משוריין' (רכב בעל גלגלים קדמיים וזחל אחורי), אך פעמים רבות נכנסנו לשטח אויב בג'יפ לא-ממוגן. לנו זה לא שינה דבר. אנשי היחידה נלחמו כאריות, ואכן נחלו ניצחונות רבים, אם כי למרבה הצער ספגו גם הרוגים רבים. סוד הצלחתם היה התמסרות אין קץ וללא שיקולים אישיים.

"גם בשחרור שטחים מידי הערבים כוחה של היחידה היה רב, ואף עלה על מה ששחררו החטיבות הסדירות. בין היישובים שהיחידה השתתפה בכיבושם

היו אשדוד, אשקלון וקריית-גת, ועיקר הכיבוש נעשה בהסתערות בג'יפים בלתי-ממוגנים ברובם מול האויב. היו מקרים שהכיבוש נעשה על-ידי ג'יפ יחיד כמעט, כמו במקרה של קריית-גת, שאני הייתי הראשון להסתער עליה.

"ערב יום-הכיפורים הגיע. ירדנו לבסיס העורף כדי להתרחץ ולהחליף בגדים, דבר שלא עשינו זמן רב. תחת אחד העצים אכלתי 'סעודה מפסקת' ונעלתי נעלי גומי. לקחתי את המחזור בדרכי למגורי הטייסים בתל-נוף. שם,

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוד

כפרה בגאולה

ע ל-פי דברי חז"ל, שהגאולה באה דווקא בדור שפל וירוד, נשאלת השאלה, איך יוכלו אנשים בעלי חטאים ופגמים לקבל את אור הגאולה. על כך ניתנו שתי תשובות: (א) כשיבוא המשיח, הוא יעורר את כולם לשוב בתשובה שלמה, וממילא יהיו כולם בדרגת בעלי-תשובה שלמעלה ממדרגת צדיקים; (ב) הקב"ה ינקה את כל העוונות והפגמים, כמו שנאמר "והוא יפדה את ישראל מכל עוונותיו".

הדרך השנייה של כפרת העוונות דומה במידה רבה לכפרת העוונות ביום-הכיפורים. על היום הזה אומרים חז"ל "עיצומו של יום מכפר". כלומר, עצם מהותו של יום-הכיפורים מכפרת על החטא. אך הלוא חטא גורם פגם בנפש; איך הפגם הזה יוסר על-ידי עצם העובדה שהגיע יום-הכיפורים?

קשר שאינו נפגם

מוסבר בתורת החסידות, שהקשר שבין יהודי לקב"ה מורכב מכמה וכמה דרגות או שכבות. יש הקשר הגלוי ביותר – הקשר שעל-ידי התורה והמצוות. מבחינה מסוימת קשר זה אף נראה לעינינו קשר עיקרי: יהודי שלומד תורה ומקיים מצוות נתפס כמי שקשור עם הקב"ה, ואילו יהודי שאינו לומד תורה ואינו מקיים מצוות נראה נטול קשר עם הקב"ה.

אך ראייה זו אינה מדויקת. גם יהודי שעבר על התורה והמצוות קשור בכל-זאת עם הקב"ה, שכן ישנו הקשר העמוק שבין נשמות ישראל ובין מקורן האלוקי. זה הניצוץ האלוקי הטמון בנשמתו של כל יהודי. בגלל הניצוץ האלוקי הזה נאמר, שיהודי לעולם אינו יכול ואינו רוצה להיפרד מהקב"ה, והוא אפילו מוכן למסור את נפשו על קידוש-השם. ניצוץ זה נקרא 'יחידה שבנפש' או 'עצם הנשמה'.

קשר עצמותי זה בין היהודי לבין הקב"ה אינו יכול להיפגע לעולם. אפילו יחטא היהודי ויעבור את כל העברות שבעולם, תישאר נקודה זו (עצם הנשמה) זכה, תמימה וטהורה. אין כוח בעולם שיכול לפגוע, ולו כחוט השערה, בקשר עמוק זה.

אלא שבחיי היום-יום איננו יכולים להרגיש את עצם נשמתנו, את ה'יחידה' שבנפש. אנו מודעים רק לשכבות חיצוניות יותר בנפשנו ולא לעצם הנשמה. בשכבות האלה של הנפש פוגמים החטא והעוון, ועל-כן זקוקים אנו לתשובה.

אין חטאים

אולם ביום-הכיפורים מתגלית בנפשו של כל יהודי (אם רק הוא צם ואינו מחלל את קדושת היום) אותה נקודה פנימית, עצם הנשמה, ה'יחידה' שבנפש. וכאשר עצם הנשמה מתגלה, הרי מאחר שבה אין שום פגם והקשר שלה עם הקב"ה שלם לעולם, הוא מכפר – כלומר, מתקן ומשלים – את כל הפגמים ואת כל מה שהיה חסר.

זו משמעות הכפרה של יום-הכיפורים, "עיצומו של יום מכפר". יום-הכיפורים חושף את עצם הנשמה היהודית, את הקשר הבלתי-מוגבל שבין היהודי לבוראו, את מה ששום חטא ועוון אינו יכול לקלקל. ואז פשוט מתברר שאין בכלל חטאים, שכן בעומק נשמתו היהודי קשור עם הקב"ה.

דבר זה מתבטא גם בכך, שיום-הכיפורים הוא היום היחיד בשנה שבו מתפללים חמש תפילות. תורת הקבלה והחסידות מסבירה, שחמש התפילות האלה מכוונות כנגד חמש הדרגות שבנשמה: 'נפש', 'רוח', 'נשמה', 'חיה', 'יחידה'. כל השנה אנו מתפללים שלוש או ארבע תפילות, מכוון שיש בכוחנו לחוש רק את הדרגות החיצוניות יותר שבנפשנו, אולם ביום-הכיפורים נחשפת ה'יחידה' שבנפש, עצם הנשמה, ולכן אנו מתפללים גם את תפילת 'נעילה', המכוונת כנגד ה'יחידה'.

וכך בזמן הגאולה יגלה הקב"ה את עצם המהות היהודית, ואז יתברר שאין שום חטאים ועוונות וכל יהודי קשור בעומק נפשו עם הקב"ה ותורתו.

בבסיס הטייסת, הוקצתה פינה מיוחדת לתפילה. הייתי מאושר מהמחשבה שתהיה לי אפשרות להשתתף בתפילת 'כל נדרי' בציבור.

"לא הספקתי לצעוד מאה מטרים, ולפתע נשמעה שריקת המפקד. חזרתי מיד למתחם והמפקד קרא: 'חמש דקות על הג'יפים!'. את המחזור הנחתי תחת מושב הנהג, ופתחנו בדהרה דרומה.

זה היה בעקבות קריאה פתאומית ממשלטים שש ושבע באזור עזה, שהתקפו על-ידי המצרים וזעקו לעזרה.

"כשעברנו ליד גדרה ראיתי יהודי הולך לתפילת 'כל נדרי', מחזור תחת זרועו וילד וילדה הולכים לצידו. המראה החזיר אותי כמה שנים אחורה, לסלבודקה. זה היה לאחר כיבוש ליטא בידי הנאצים. יחד צעדנו בליל יום-הכיפורים לתפילת 'כל נדרי', עם אבי זצ"ל, הרב מנחם-מנדל דייך שהיה חסיד חב"ד. ארבעה בניו לימינו וארבע בנות לשמאלו, ואימי, מרת צייטל בת הרב יצחק מלצר, מלפנים, עם אחי התינוק... (בח' במרחשוון תש"א נספו כולם הי"ד).

"זמן-מה לאחר אותו יום-הכיפורים הצטרפתי לפרטיזנים. באחד הדיונים הפנימיים העליתי הצעה לפיצוץ גשר. המפקד ביקש לברר את שמי ונאמר לו שזה האיש המניח קוביות שחורות על ראשו... המפקד הגיב: 'היש עוד יהודים המאמינים באלוקים? כיצד הניח לגרמנים לעשות את מה שעשית?!'. ענית לו: 'יש לנו יום אחד בשנה שנקרא יום-הכיפורים, שבו אנו מזכירים את עשרה הרוגי מלכות. בתפילה מסופר שהמלאכים זעקו ולא יכלו להבין את הסבל והעינויים שעברו, אך הקב"ה השתיקם, לבל יעזו לחקור עוד'. פנית למפקד ואמרתי בעוז: 'אם המלאכים לא הבינו והזוהרו לשתוק, בני-אדם על אחת כמה וכמה'..."

"הגענו לזירת הקרב והצלחנו להדוף את המצרים. כעת מצאתי את עצמי ליד הג'יפ, בפתח הבונקר של המשלט. הודעתי למפקד כי הנהיגה חזרה אינה קרביית, ולכן אסור לי לנהוג. את מכשיר האלחוט אני משאיר פתוח לשעת הצורך, ואם תירש פעולה קרביית אהיה מוכן.

"את תפילת 'כל נדרי' אמרתי לאור מנורת הנפט במשלט. כל-כך קיוויתי להתפלל ביום-הכיפורים בבית-הכנסת, עם מניין יהודים, אך ההשגחה רצתה אחרת. עמדתי לבדי וזעקתי את התפילה עתיקת-היומין. כך התפללתי את שאר תפילות היום, בלב שבור, אך מתוך התרגשות עצומה.

"כך עבר עליי יום-הכיפורים תש"ט, ובמוצאי היום הקדוש יצאתי יחידי בג'יפ בדרכי חזרה לתל-נוף."

פתגם חסידי "אדם שאינו קובע לעצמו בכל יום לפחות שעה אחת שכולה שלו, לנפשו, לחשבון עולמו – אינו בכלל אדם" (רבי משה-לייב מסאסוב)

מחזור מסיביר: 'זעקת השבי'

אחיו בן-ציון, שמשקלו היה אז שלושים ושישה קילוגרם בלבד.

חיבר לוח-שנה

המצב במחנה השבויים לא היה טוב יותר. מתוך שלושת-אלפים היהודים שהגיעו למחנה נותרו כעבור שלושה חודשים שלוש-מאות בלבד. האחרים נפטרו מהעבודה הקשה, ממחלות, מרעב ומקור.

מרדכי קיבל עליו משימות כמו הכנת לוח-שנה לארבע שנים קדימה, שאפשר להם לדעת מתי חלים השבתות, ראשי-החודשים והמועדים. כאשר התקרבו ימי ראש-השנה ביקשו היהודים דבר אחד - מחזור שבו יהיה אפשר להתפלל. מרדכי החליט: הוא יכתוב מחזור בכתב-ידו.

הוא חסך מפתו והחליף עם השומרים מנות אוכל תמורת סיגריות. את דפי הנייר שמר, והחל במלאכה. אתה מביט במחזור ומתקשה להאמין. מתוך הזיכרון, באותיות דפוס קטנות, בניקוד מלא, כתב את כל התפילות והפיוטים לראש-השנה וליום-הכיפורים. לימים התברר שזכר במדויק את כל נוסח התפילה, ולא טעה אפילו בניקוד.

שרדו את המלחמה

לאחר שסיים את הכתיבה שכנע חיילים לספק לו, תמורת מזון, שני לוחות עץ בגודל שביקש, שישמשו כריכה למחזור. עליהם נחרטו שני לוחות הברית ותחתיהם מגן דוד. כמו-כן נחרטו שתי כפות

מחזור התפילה של הימים הנוראים ספג הרבה דמעות במרוצת הדורות, אבל כשאתה מביט במחזור שמחזיק **זאב גליק** מירושלים, ליבך מתחיל לפעום בהתרגשות. זה מחזור שכולו דמעות וסבל יהודי.

דפים קטנים, כרוכים בכריכת עץ. בעמוד הראשון מתנוססת הכותרת "זעקת השבי", ותחתיה באותיות קטנות יותר: "בר"ה ויוהכ"פ תש"ה" [=בראש-השנה ויום-הכיפורים שנת תש"ה]. בחלקו התחתון של הדף נכתב: "כתבתיו במחנה השבויים במדינת רוסיה תש"ד, שנה החמישה למלחמת העולם הנוראה, שלא היה בידינו מחזורים להתפלל בימי רצון וזעקנו לה' ברוב עם שיגאלנו שנית ויקבץ גידחינו". הכותב: "מרדכי בן ר' חיים-צבי הכהן גליק".

נייר לסיגריות

זאב מחזיק את המחזור הישן בזהירות ומספר: "המחזור הזה נכתב על-ידי דודי, ר' **מרדכי הכהן גליק**. הוא ואבי, **בן-ציון**, עשו את הימים הנוראים של שנת תש"ה במחנה שבויים בסיביר. בהעדר סידור תפילה, כתב דודי את המחזור על דפי נייר ששימשו לעשיית סיגריות".

הסיפור מתחיל בעיר אוהלה בהונגריה, שבה התגוררה משפחת גליק. עם פרוץ המלחמה נלקחו האחים למשפחת גליק לעבודת כפייה באוקראינה. בשנת תש"ב הובלו על-ידי הצבא הרוסי לסיביר, בדרך רבת תלאות וטלטולים. רק מעטים הצליחו לשרוד לאחר הדרך הקשה. מרדכי נישא על כתפי

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

מחילה בכל שנה?

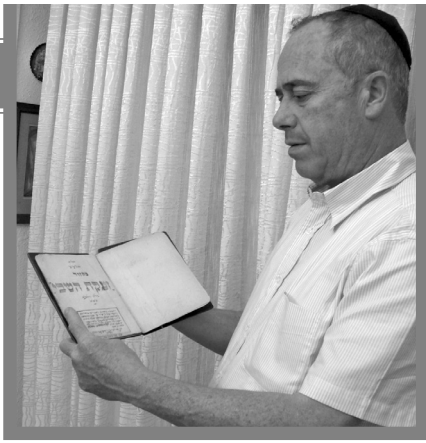
שאלה: כשאנו חוזרים מדי שנה בשנה ומבקשים מחילה על חטאינו, האם אין זה כמו "האומר 'אחטא ואשוב, אחטא ואשוב', שאין מספיקין בידו לעשות תשובה"?

תשובה: בספר התניא מבואר, שלאמתו של דבר השאלה נשאלת גם על תפילת שמונה-עשרה שאנו מתפללים שלוש פעמים ביום, שהרי בכל תפילה אנו מבקשים "סלח לנו", ואחר-כך חוזרים וחוטאים. אלא המדובר במשנה בעניין "אחטא ואשוב" הוא רק כאשר בשעת החטא יכול היה האדם להתגבר על יצרו, אלא שסמך בליבו על התשובה ולכן נכנע ליצרו. נמצא שהתשובה הייתה כאן כעין עילה שגרמה לחטא, ועל כך אמרו חז"ל: "אין קטגור נעשה סנגור".

לכן אין **מסייעים** לאדם זה מן השמים לחזור בתשובה, ואף כשהוא מתחיל להתעורר מעצמו - עורמים עליו קשיים בדרך לתשובה. אולם אין נוטלים ממנו כליל את הבחירה החופשית, ואם 'דחק ונכנס', התחזק מעצמו והתגבר על יצרו (שזו תשובה עליונה יותר) ועשה תשובה - **מקבלים** את תשובתו.

לא-כן כאשר מבקשים בכל יום 'סלח לנו'. אנו מקדימים לבקש לפני-כן "והחזירנו בתשובה שלמה לפניך", היינו שזוכה לשוב באמת ושלא נחזור לחטוא עוד. גם ביום-הכיפורים מבקשים "יהי רצון מלפניך... שלא אחטא עוד". הרי שאין אנו בגדר 'אחטא ואשוב' כל עיקר. לכן אנו מברכים על המחילה והסליחה בשם ומלכות (הן ביום-הכיפורים הן בכל השנה), שכן אנו מובטחים שיקבל ה' את בקשתנו ויכפר לנו על כל עוונותינו.

מקורות: יומא פה, ב, תניא, איגרת-התשובה פ"א. ליקוטי-שיחות ח"ד עמ' 1153.

זאב גליק והמחזור. נכתב מהזיכרון בלי לטעות אפילו בניקוד

ידיים, לציין את היותו של הכותב כוהן. בימים הנוראים עבר לפני התיבה והתפלל מתוך המחזור שכתב, כשסביבו גועים בבכי אחיו היהודים.

מרדכי ובן-ציון הצליחו לעבור את אימי סיביר ולשרוד. מרדכי, שאיבד את אשתו וילדיו בימי המלחמה, נישא שנית בארץ-ישראל, אך לא זכה לילדים ונפטר בכ"א בסיוון תש"כ. אחרי פטירתו עבר המחזור לאחיו בן-ציון, שנישא גם הוא בארץ, ונולדו לו שני בנים. הוא נפטר בשיבה טובה בכ"ו בניסן תשס"ו, והמחזור הקר שמור בידי בנו.

גיליונות

שיחת השבוע

בעברית וברוסית
מופצים בכל רחבי ארה"ב
להזמנות ולפרסום אנא פנו:

1-646-387-0816

sh-usa@chabad.org.il

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות
של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח

על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח
מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis
Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

שולחן שבת
לכל התורה בכרך אחד
שלוש שיחות לכל פרשה,
מאוצר שיחותיו של
הרבי מליובאוויטש

1-718-6041020

סופר סת"ם • HaSofer
RABBI MOSHE KLEIN
משיה הלוי קליין
321 Kingston Avenue
718-221-2222

www.esofer.com
A HaSofer Company